

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра Готельноресторанного та туристичного бізнесу

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Давиденко І.В.

“ ___ ” _____ 2022 р.

РЕФЕРАТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 242 «Туризм»

за темою:

***«Перспективи створення в Україні туристичних
дестинацій на базі кластерів грального бізнесу»***

Виконавець

студентка VI курсу групи 68 ФМЕ

Долгіх Анастасія Володимирівна

Науковий керівник

к.е.н. доцент

Михайлюк Олена Леонідівна

Одеса 2022

ВСТУП

Актуальність теми. Туристична активність населення планети інтенсивно посилюється останні десятиліття, і одним з напрямів є переміщення туристів до певних локацій, де зосереджені казино та інші заклади грального бізнесу. Раніше ці заклади розміщувалися в основному у великих містах світу (Монако, Нью-Йорк, Лондон, Париж та інших), тепер з'явилися нові локації – Лас-Вегас, Макао та інші.

За даними аналітиків, у 2022 році світова індустрія грального бізнесу принесе своїм власникам дохід у 144 млрд. дол. Компанії, що займаються просуванням грального бізнесу серед туристів, постійно намагаються перевершити себе у найекстравагантніших заходах. Наприклад, у Китаї створили варіант італійської Венеції на маленькому острові. У Лас-Вегасі побудували казино у єгипетському, римському та інших стилях, щоб туристи могли себе відчувати у певному стилі життя.

Мета дослідження - визначити перспективи створення в Україні туристичних дестинацій на базі кластерів грального бізнесу.

Завдання дослідження:

- визначити основні поняття у сфері туризму і грального бізнесу;
- проаналізувати нормативну базу у сфері грального бізнесу;
- проаналізувати світові туристичні потоки до дестинацій грального бізнесу;
- дослідити процес кластеризації грального, туристичного та готельноресторанного бізнесу;
- проаналізувати особливості розвитку грального бізнесу у спеціальних зонах;
- окреслити подальші перспективи розвитку туристичного бізнесу України у повоєнний період;
- дослідити об'єкти грального бізнесу як складову туристичної інфраструктури України;

- визначити перспективи створення в Україні туристичних дестинацій на базі кластерів грального бізнесу.

Об'єкт дослідження – туристичні дестинації на базі кластерів грального бізнесу.

Предмет дослідження – теоретичні і практичні аспекти особливостей функціонування туристичних дестинацій на базі кластерів грального бізнесу.

Інформаційною базою для написання магістерської роботи були теоретичні, аналітичні та статистичні матеріали, закони України та інші нормативні документи з питань розвитку туризму та грального бізнесу; монографії та періодичні видання відомих вітчизняних і зарубіжних вчених, офіційні статистичні данні, а також Інтернет-сайти.

У дослідженні були використані методи та прийоми програмно-цільового управління, проєктного аналізу, інвестиційного аналізу, вивчення та аналіз літературних джерел, спостереження.

Питання розвитку туристичної сфери висвітлені у працях Кляпа М.П.[31], Сперкач Н.А. [52]; специфіка кластерів грального бізнесу світу описується у працях Борегара С. [7]; Биамонті Жан-Люка[8]; Харджані А. [57]; особливості розвитку сфери грального бізнесу в Україні викладаються у Законах України [1-4] та працях українських вчених: Овчаренко А.Є. [38]; Пірникоза П.В. [45]; Ржеутської Л. [49]; Романюка О. [50]; Шевченко И. [58] та інших.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає у наступному:

- визначено основні основні поняття у сфері туризму і грального бізнесу;
- проаналізовано нормативну базу у сфері грального бізнесу;
- проаналізовано світові туристичні потоки до дестинацій грального бізнесу;
- досліджено процес кластеризації грального, туристичного та готельноресторанного бізнесу;
- проаналізовано особливості розвитку грального бізнесу у спеціальних зонах;

- окреслено подальші перспективи розвитку туристичного бізнесу України у повоєнний період:
- досліджено об'єкти грального бізнесу як складову туристичної інфраструктури України;
- визначено перспективи створення в Україні туристичних дестинацій на базі кластерів грального бізнесу.

Структура і зміст роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, в кожному з яких висвітлюється тема та завдання даної роботи, висновків, списку використаних джерел та додатків. Кваліфікаційна робота містить 81 сторінки, 4 додатки, основний зміст викладено на 65 сторінках, 20 таблиць, 17 рисунків, список використаних джерел з 94 найменувань.

Публікації та апробація результатів дослідження

1. Долгіх А. Світовий досвід організації кластерів грального бізнесу // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали II Міжнародної науковопрактичної конференції здобувачів вищої освіти (м. Одеса, 12 квітня 2023 р.) / Одеський національний економічний університет. Одеса: ОНЕУ, 2023.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОГО

БІЗНЕСУ. Надається характеристика основним поняттям: туризм, гральний бізнес, кластери, кластери грального бізнесу. Аналізується гральний бізнес як вид туристичної та готельної інфраструктури. Проводиться детальний аналіз нормативної бази у сфері грального бізнесу.

РОЗДІЛ 2. СВІТОВИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ І КЛАСТЕРІВ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ. Аналізуються світові туристичні потоки до дестинацій грального бізнесу. Детально описується процес кластеризації грального, туристичного та готельноресторанного бізнесу. Досліджується гральний бізнес у спеціальних зонах.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ. Окреслюються подальші перспективи розвитку туристичного бізнесу України у повоєнний період. Досліджуються об'єкти грального бізнесу як складова туристичної інфраструктури України. Наводяться можливі перспективи створення в Україні туристичних дестинацій на базі кластерів грального бізнесу .

ВИСНОВКИ

1. Гральний туризм – це різновид туризму, в якому туристи-учасники керують ресурсами через ігрові символи, з метою досягнення мети (виграшу).

Ефект від впровадження грального бізнесу для туристичної і готельної інфраструктур є постійним і наростаючим. Як наслідок, з'являється можливість створювати десятки тисяч високооплачуваних робочих місць, збільшувати надходження до бюджету за рахунок ліцензійних платежів.

При цьому реалізується мультиплікаційний ефект: вплив на інфраструктуру (транспортну галузь, включаючи розвиток авіасполучення), готельноресторанний бізнес та розважальні сфери. Все це відображається на збільшенні туристичних потоків.

2. Міжнародний досвід розвитку грального бізнесу передбачає, що він переважно поширюється або у туристичних регіонах, з великим потоком туристів і відпочиваючих, або у депресивних регіонах, для яких казино стають джерелом наповнення місцевих бюджетів і механізмом створення нових робочих місць.

Важливу роль відіграє логістика та оцінка туристичних потоків. Необхідна або наявність аеропорту та/або морської гавані, або близькість до кордону та зручні під'їзні шляхи. Провідним чинником можна також вважати близькість великого мегаполісу і зручність автомобільного сполучення з ним.

Позитивні моменти:

3. У повоєнний період у всьому світі зросте інтерес до країни, яка змогла перемогти у найпекельнішій війні століття, і багато хто захоче побачити цю країну своїми очима. Україна вже зараз – світовий бренд незламності. Підприємства грального бізнесу є об'єктом розважальної інфраструктури, а вона є частиною туристичної інфраструктури, тому що переважна більшість гравців у сучасному світі є саме туристами.

Експерти оцінюють кумулятивний ефект внаслідок реалізації супутніх інвестицій у гральний бізнес у межах 30 млрд. грн. Також це нові робочі місця, нові податки, які формують зростання державних видатків, у тому числі на соціальну сферу.

1. Київ, Львів, Одеса, Харків мають десятки п'ятизіркових готелів і щорічно приймають кілька мільйонів іноземних і вітчизняних туристів. В Україні нараховується більше 60 готелів класу 5*. Казино є привабливою послугою у лакшері-сегменті, і буде стимулювати появу нових п'ятизіркових готелів. Такі готелі мають високу додану вартість, платять податки, витрачаються на навчання та сервіс, просування туристичного бренду регіону.

2. У країні можливо виокремити три групи регіонів, для яких характерна найбільша щільність запитів на послуги онлайн-казино:

- центральні (навколо Києва). Тут населення заробляє гроші в основному у столиці, у цих невеличких населених пунктах обмежена кількість об'єктів, де можна було б цікаво проводити час, тому частину заробітку витрачають на онлайн-казино;

- західноукраїнські (Закарпатська та Чернівецька області). Тут значна частина громадян їздить на заробітки до країн Європи і частину коштів використовує для гри в онлайн-казино;

- Кіровоградська область – регіон аграрний, рівень доходу високий завдяки агробізнесу. Інфраструктура для розваг, фітнесу, ТРЦ та ресторани представлені недостатньо, тому кошти витрачають на онлайн-гру.

3. Інвестування у гральний бізнес може принести чималий дохід, але також варто врахувати, що сфера гемблінгу має високі ризики. Найбільш прибутковими видами діяльності є: азартні ігри, готельний бізнес, нерухомість, туризм. Якщо створювати ефективні гральні кластери, де, з одного боку, можна мінімізувати соціальну токсичність, а з іншого - максимізувати ефект мультиплікатора для економіки, ефект може зрости у кільканадцять разів. Наприклад, будівництво об'єктів нерухомості - будівельний мультиплікатор через матеріали та послуги. Створення нових робочих місць підвищує споживчі витрати всередині країни, нові податки, які формують зростання державних видатків, у тому числі на розвиток соціальної сфери. Експерти оцінюють потенційний кумулятивний ефект для України внаслідок реалізації супутніх інвестицій у гральний бізнес на рівні 30 млрд. грн.

Негативні моменти:

4. Гральна індустрія – досить прибуткова сфера діяльності, але існує багато чинників, які можуть негативно вплинути на популярність казино. Серед них: високі ризики, велика конкуренція, перекося у державному регулюванні.

Україна зараз перебуває у не найкращій економічній формі. За прогнозом міжнародної організації ЮНІСЕФ, через коронавірусну кризу і воєнні дії рівень бідності може зрости з 27% до 44%. До війни значна частка грального бізнесу перебувала в тіні, тобто, значна частина податків та зборів не сплачувалася до бюджету.

5. Популяризація ігрової індустрії може призвести до збільшення негативних наслідків: продажу за борги майна, накопичення боргів, розпад сімей тощо. Загалом гральний бізнес не створює додаткової вартості, а лише перерозподіляє кошти. Доходи, які отримує бюджет, – це лише приблизно 2% (з урахуванням того, що до 2024 року гральні заклади не сплачуватимуть податків). Для держави було б більш вигіднішим, якщо б громадянин замість гри купив на ці гроші якісь товари. З цих коштів держава отримала б ПДВ в розмірі 20%, а також податок з прибутку підприємств.

Анотація

на кваліфікаційну роботу студентки ФМЕ Долгіх А.В.

на тему: «*Перспективи створення в Україні туристичних дестинацій на базі кластерів грального бізнесу*»

на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 242 Туризм
Одеський національний економічний університет, м. Одеса, 2022 рік

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, в кожному з яких висвітлюється тема та завдання даної роботи, висновків, списку використаних джерел та додатків. Кваліфікаційна робота містить 81 сторінки, 4 додатки, основний зміст викладено на 65 сторінках, 20 таблиць, 17 рисунків, список використаних джерел з 94 найменувань.

Об'єкт дослідження – туристичні дестинації на базі кластерів грального бізнесу.

Предмет дослідження – теоретичні і практичні аспекти особливостей функціонування туристичних дестинацій на базі кластерів грального бізнесу.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОГО

БІЗНЕСУ. Надається характеристика основним поняттям: туризм, гральний бізнес, кластери, кластери грального бізнесу. Аналізується гральний бізнес як вид туристичної та готельної інфраструктури. Проводиться детальний аналіз нормативної бази у сфері грального бізнесу.

РОЗДІЛ 2. СВІТОВИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ І КЛАСТЕРІВ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ.

Аналізуються світові туристичні потоки до дестинацій грального бізнесу. Детально описується процес кластеризації грального, туристичного та готельноресторанного бізнесу. Досліджується гральний бізнес у спеціальних зонах.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ. Окреслюються подальші перспективи розвитку туристичного бізнесу України у повоєнний період. Досліджуються об'єкти грального бізнесу як складова туристичної інфраструктури України. Наводяться можливі перспективи створення в Україні туристичних дестинацій на базі кластерів грального бізнесу.

Ключові слова: дестинації, туризм, гральний бізнес, кластери, кластери грального бізнесу.

Annotation

for the qualification work of the FME student **Dolgikh A.V.**

on the topic: "**Prospects of creating tourist destinations in Ukraine based on gambling business clusters**"

to obtain a bachelor's degree in the specialty 242 Tourism
Odessa National University of Economics, Odessa, 2022

The qualification work consists of an introduction, three sections, each of which highlights the topic and task of this work, conclusions, a list of used sources and appendices. The qualification work contains 81 pages, 4 appendices, the main content is laid out on 65 pages, 20 tables, 17 figures, a list of used sources with 94 names.

The object of research is tourist destinations based on gambling business clusters.

The subject of the study is the theoretical and practical aspects of the peculiarities of the operation of tourist destinations on the basis of gambling business clusters.

SECTION 1. THEORETICAL BASICS OF TOURISM BUSINESS. A description of the main concepts is provided: tourism, gambling business, clusters, gambling business clusters. The gambling business is analyzed as a type of tourist and hotel infrastructure. A detailed analysis of the regulatory framework in the field of gambling business is carried out.

SECTION 2. GLOBAL DEVELOPMENT OF TOURISM AND GAMING BUSINESS CLUSTERS. Global tourist flows to gambling destinations are analyzed. The process of clustering the gambling, tourist and hotel-restaurant business is described in detail. The gambling business in special zones is being investigated.

SECTION 3. DIRECTIONS OF USING GLOBAL EXPERIENCE FOR THE DEVELOPMENT OF TOURISM IN UKRAINE. Further prospects for the development of tourism business of Ukraine in the post-war period are outlined. Gambling business objects are being studied as a component of the tourist infrastructure of Ukraine. Possible prospects for creating tourist destinations in Ukraine based on gambling business clusters are presented.

Keywords: destinations, tourism, gambling business, clusters, gambling business clusters.